

gebouwd is, maar van steen. De balconen zijn van hout en daardoor maakt het gebouw dikwijls den indruk, alsof het geheel van hout is. Ook staat het sanatorium er niet van 1882. In dat jaar is het oorspronkelijke en kleinste deel gebouwd. De nieuwe volgens de moderne eischen ingerichte gedeelten zijn uit de jaren 1895 en 1901.

Utrecht, October 1922.

J. P. BIJL.

HARDNEKKIG NIERLIJDEN DOOR ERYSIPELAS VERBETERD.

Naar aanleiding van het artikel van SALOMONSON in het vorige *Tijdschrift* het volgende: Het verwonderde mij, dat hij hier niet de diagnose nephrose gesteld heeft. Immers alle nephrose-verschijnselen waren aanwezig: sterke neiging tot oedemen, groote hoeveelheden eiwit in de urine, geen haematurie (zeer weinig! volgens de ziektegeschiedenis), en een normale, eerder lage bloeddruk, waaruit, dus blijkt, dat cardio-vasculaire verschijnselen ontbreken. Ook komt hiermede overeen, dat de verdunnings- en concentratieproef geen enkele afwijking vertoonen, alleen de NaCl-uitscheiding zou wat vertraagd zijn. Zou dit laatste niet beter extrarenaal als gevolg van de (latente) oedeem-neiging te verklaren zijn? Bij de nephrose is toch de nier volkomen in staat de stofwisselingsproducten uit te scheiden en naar een verhoogde reststikstof wordt tevergeefs gezocht.

Als oorzaak van dit degeneratief nierproces kennen wij toch naast de lues, de tuberculose, verscheidene kokkeninfecties. VOLHARD zag verscheidene van zijn zoogenaamde genuïne nephrosen aan een zeer chronisch verloopende pneumo-cokken-peritonitis te gronde gaan. Juist met deze gevallen, waarvan VOLHARD er twee uitvoerig beschrijft, vertoont het geval van SALOMONSON veel overeenkomst. Alleen was in zijn geval de reactie van het lichaam sterk genoeg om de infectie, zooals te hopen is blijvend, te overwinnen; hierdoor hield de toxinen-circulatie in het bloed op en nam het degeneratief nierproces een einde. De verklaring, die volgens SALOMONSON EICHHORST geeft, is dus alleszins aannemelijk, al zal het geval van laatstgenoemde, als chronisch haemorrhagische nephritis beschreven, wel geen nephrose, maar eerder een embolisch haardvormige nephritis zijn. Zoolang SALOMONSON in zijn geval aan het begrip nephritis vasthoudt, kan ik mij begrijpen, dat hij zich tegenover „een geheel onverklaarbaar klinisch verschijnsel” vindt geplaatst.

Haarlem, 8 October 1922.

C. G. VAN HECK.